

Indieningsformat Tijdelijke Impulsregeling Klimaatadaptatie 2021-2027

Dit format wordt gebruikt om een rijksbijdrage aan te vragen voor de Regeling van de Minister van Infrastructuur en Waterstaat, van 16 oktober 2020, nr. IENW/BSK-2020/195119, houdende vaststelling van een tijdelijke regeling voor versnelling van maatregelen ten behoeve van klimaatadaptatie 2021-2027 (Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021-2027).

De ingevulde en ondertekende aanvraag kunt u sturen naar ImpulsregelingKA@rws.nl

1. Totstandkoming

1.1 Ten behoeve van welke werkregio wordt dit voorstel ingediend?

Werkregio Groningen/Noord-Drenthe

1.2 Welke partij fungeert als kassier en aanvrager en ontvangt daarmee de beschikking vanuit het Rijk (NB dit moet een gemeente of provincie uit de werkregio zijn)?

Provincie: Groningen
Postadres: Postbus 610 9700 AP Groningen
Bankrekeningnummer: NL84ABNA0446045691
Contactpersoon bij de kassier (indien anders dan 1.3):

1.3 Wat zijn de contactgegevens van de contactpersoon?

Naam contactpersoon: Pieta Walma
E-mailadres: p.walma@provinciegroningen.nl
Telefoonnummer: 06 15068091
Organisatie: Provincie Groningen

1.4 Wat is de adaptatie opgave? Welke prioriteiten kwamen naar voren uit de stresstesten en risicodialogen? Welke aanpak en maatregelen zijn prioritair in de uitvoeringsagenda?

Er zijn stresstesten uitgevoerd door alle partners in de werkregio. Deze laten zien dat de regio vooral kwetsbaar is bij hitte, droogte en hevige neerslag en dat wateroverlast en overstromingsrisico's een bedreiging vormen. Er is op grond hiervan een Klimaatadaptatie Strategie opgesteld en vastgesteld door alle partners (8 maart 2022). Deze bevat 43 actiepunten om de effecten van hitte, droogte en hevige neerslag te dempen. Vervolgens is een inventarisatie uitgevoerd bij de partners in de werkregio om de prioritaire maatregelen binnen de actiepunten te bepalen. Urgenties en prioriteiten zijn vervolgens besproken in risicodialogen door de afzonderlijke partners en vanuit de werkregio in een aantal risicodialogen met regionaal actieve stakeholders. De maatregelen die obstakelvrij zijn, naar inzicht van de afzonderlijke partners en stakeholders urgent zijn én water gerelateerd, vormen de Regionale Uitvoeringsagenda (RUA) 2023. Deze RUA is bestuurlijk door alle organisaties ondertekent in september 2023. De prioriteit ligt met name bij het tegengaan van wateroverlast in de gebouwde omgeving (gemeenten) en het verbeteren van de waterhuishouding in het landelijk gebied (provincies en waterschappen). Naast dat de werkregio in 2022 een eerste impulsaanvraag heeft gedaan met alleen maatregelen vanuit een zogenaamd "trekkingsrecht" (iedere organisatie krijgt een deel, waarvan het bedrag gerelateerd is op basis van het aantal inwoners en de totale oppervlakte van de provincie, waterschap of gemeente), wordt de uitvoeringsagenda in 2023 aangevuld met maatregelen die prioritair zijn voor de gehele werkregio

(criteria: gemeentegrensoverschrijdend, meerdere beleidsdoelen, meerdere partners en stakeholders). Deze criteria zijn bestuurlijk vastgelegd door de stuurgroep klimaatadaptatie.

1.5 Er zijn enkele randvoorwaarden om in aanmerking te kunnen komen voor een bijdrage uit de impulsregeling klimaatadaptatie. Hieronder kunt u aangeven of deze aanvraag aan de voorwaarden voldoet.

Indien één of meerdere vragen met “Nee” beantwoord is, voldoet de aanvraag niet aan de voorwaarden en wordt de aanvraag niet in behandeling genomen.

Voorwaarden	Voldoen het maatregelenpakket en het bijbehorende investeringsvoorstel aan de beschreven voorwaarde? (Doorhalen wat niet van toepassing is)
1. Alle voorgestelde maatregelen zijn gebaseerd op stresstesten en risicodialogen en terug te vinden in de klimaatadaptatie uitvoeringsagenda's van de betrokken overheden.	Ja
2. De rijksbijdrage is nodig om adaptatiemaatregelen te versnellen. Versnellen kan gedaan worden door maatregelen in de tijd naar voren te halen, al geplande maatregelen uit te breiden om daarmee het effect te vergroten of nieuwe maatregelen op te pakken die wegens gebrek aan middelen tot het moment van aanvragen niet geprogrammeerd konden worden.	Ja
3. De kosten voor de opgevoerde maatregelen betreffen alleen kosten voor de realisatiefase (niet voor de voorbereidings- of onderzoeksfase).	Ja
4. De rijksbijdrage betreft alleen de (extra) kosten voor klimaatadaptatie maatregelen ter bestrijding van wateroverlast, droogte of gevolgenbeperking overstromingen. Bij bijvoorbeeld herstructurering van openbare ruimte, waarbij tevens klimaatadaptatie maatregelen worden getroffen, worden alleen de kosten van klimaatadaptatiemaatregelen opgenomen. Secundair mogen deze maatregelen natuurlijk bijdragen aan het oplossen van andere klimaatstressen (zoals hitte).	Ja
5. Alle voorgestelde maatregelen zijn haalbaar en uitgevoerd voor 31 december 2027.	Ja
6. De aangevraagde bijdrage wordt ingezet voor klimaatadaptatie maatregelen, het wordt niet ingezet voor regulier of achterstallig onderhoud (klimaatadaptatiemaatregelen kunnen uiteraard wel mee gekoppeld worden met onderhoudsprojecten).	Ja
7. Er wordt minimaal twee derde cofinanciering ingezet door de werkregio.	Ja

8. De cofinanciering bestaat niet uit andere rijksmiddelen (bijvoorbeeld Deltaprogramma Zoetwater of Deltaprogramma Hoogwaterveiligheid).	Ja
9. Het voorstel kan rekenen op bestuurlijk draagvlak en heeft commitment van tenminste twee bestuurslagen (gemeenten, provincie, waterschappen)	Ja
10. De voorgestelde maatregelen worden getroffen door overheden vanuit hun waterbeheertaken in de openbare ruimte. Waterschappen mogen ook op privaat terrein maatregelen uitvoeren, zolang het de eigen waterbeheertaken betreft en het algemeen belang gediend wordt.	Ja
11. De werkregio werkt mee met kennisdeling over behaalde resultaten en opgedane ervaring (bijvoorbeeld via het kennisprogramma klimaatadaptatie of de jaarlijkse monitoring van het Deltaprogramma).	Ja

2. Maatregelenpakket en investeringsvoorstel

Hieronder volgen een aantal vragen over het maatregelenpakket en de financiering daarvan.

2.1 Hoeveel rijksbijdrage wordt gevraagd (tot maximaal totaal beschikbare bedrag per werkregio)?

Met dit maatregelenpakket wordt € 6.261.994,10, - (inclusief BTW.) aangevraagd voor de impulsaanvraag 2023. In 2022 betrof de impulsaanvraag van de werkregio € 6.802.005,90, - (inclusief BTW.). Voor de werkregio is in totaal € 13.064.000, - beschikbaar.

2.2 Welk deel van de kosten van de klimaatadaptatie maatregelen betreft compensabele BTW? Het Ministerie van IenW keert een nettobedrag uit aan de aanvrager en stort de BTW (procentueel overeenkomend met het BTW aandeel van kosten van de maatregelen) in het BTW compensatiefonds. Daar kunnen provincies en gemeenten de compensabele BTW terugvragen.

Zie bijlage 3 voor een extra toelichting op de BTW.

De BTW over het totale bedrag is € 756.040,98,-. De te betalen BTW door het waterschap is niet compensabel. De rijksbijdrage van € 6.261.994,10,- bestaat uit een netto component van € 5.505.953,12,- en een btw-component van € 756.040,98,-. De netto component wordt direct overgemaakt aan de kassier.

In Bijlage 1 dient u de projecten waar de klimaatmaatregelen genomen worden toe te lichten. De tabel in Bijlage 2 dient een overzicht te geven van het totale pakket aan maatregelen. Geef in de tabel aan welke type uitvoeringsmaatregelen (zie bijlage 4 voor voorbeelden) er worden voorgesteld en wanneer deze zijn afgerond. Hoe is de financiering van het maatregelenpakket opgebouwd? Welke organisatie draagt hoe veel bij aan het maatregelenpakket?

2.3 Hoe heeft u beoordeeld dat deze maatregelen kosten effectiever zijn dan andere te kiezen maatregelen om de klimaatstress te verminderen?

De overheidsorganisaties hebben zelf de prioriteiten bepaald. Zij hebben immers de stresstesten uitgevoerd en weten waar de meeste knelpunten zich bevinden, vooral als het gaat over wateroverlast en onvoldoende rioolcapaciteit. Veelal gaat het om afkoppelen hemelwater van de rioolwataansluiting, waarbij het hemelwater op verschillende manieren geïnfiltreerd wordt. Daarnaast behoort het aanleggen van wadi's tot een veel voorkomende maatregel om wateroverlast in de directe omgeving tegen te gaan.

Binnen de werkregio heeft de werkgroep de projecten naast elkaar gelegd. Aan de betreffende organisaties is verduidelijking en aanvulling gevraagd en gekregen. De betrokken gemeenten, waterschappen en provincies hebben zelf een afweging gemaakt over de kosteneffectiviteit van voorgenomen maatregelen ten opzichte van alternatieven.

Wat betreft de maatregelen die de werkregio beschikbaar stelt vanuit het zogenaamde prioriteitenbudget: De stuurgroep heeft de volgende criteria gehanteerd: gemeentegrensoverschrijdend, meerdere beleidsdoelen, meerdere partners en stakeholders. De ingediende maatregelen die de werkregio heeft gekozen vanuit deze criteria zijn de maatregelen van rij 56 tot en met 64 in de Excel bijlage. Deze maatregelen hebben het hoogst gescoord bij de uitvraag en zijn het meest integraal.

2.4 Welke versnelling of extra adaptatiemaatregelen kunnen ten opzichte van de uitvoeringsagenda ontplooid worden door deze regeling? Probeer dit zo veel mogelijk te kwantificeren.

De impulsregeling brengt op twee kernpunten versnelling in het realiseren van klimaatadaptieve maatregelen:

- In veel gemeenten zijn revitaliseringsplannen op wijk- of straatniveau. Dat geldt met name voor gemeenten in het Groningse aardbevingsgebied waar versterking van woningen en sloop/nieuwbouw grootschalig wordt ingezet. De impulsregeling draagt eraan bij dat naast het aanpakken van individuele woningen ook op wijk- en straatniveau klimaatadaptieve maatregelen kunnen worden bekostigd en meegenomen kunnen worden in de revitaliseringsplannen.
- In het landelijk gebied speelt de uitbreiding en inrichting van het Natuur Netwerk Nederland. De impulsregeling draagt eraan bij dat bij inrichtingsplannen ook klimaatbuffers kunnen worden bekostigd en meegenomen in de uitvoering. Deze maatregelen komen bij deze impulsaanvraag vanuit de provincies en waterschappen.

3. Uitvoering

3.1 Hoe wordt door de werkregio gestuurd over de uitvoering van de maatregelen in dit pakket en eventuele wijzigingen? Hoe wordt binnen de werkregio besloten over eventuele veranderingen binnen het maatregelenpakket?

De Provincie Groningen ontvangt de rijksbijdrage als kassier. Partners binnen de werkregio zijn zelf verantwoordelijk voor de uitvoering. Van de 18 partijen die een aanvraag konden indienen, doen 13 partijen een aanvraag bij deze impulsaanvraag 2023. De gemeenten Groningen, Het Hogeland,

Noordenveld, Oldambt, en Pekela doet niet mee bij de impulsaanvraag 2023 omdat zij hun individueel budget ("trekkingsrecht") reeds hebben opgemaakt voor de impulsaanvraag 2022.

De werkgroep komt vooralsnog 4-wekelijks bij elkaar om de voortgang te bespreken en te bewaken. Tijdens het overleg van de stuurgroep staat de voortgang van de uitvoering op de agenda. De stuurgroep komt minimaal tweemaal per jaar samen. De gedeputeerde van de Provincie Groningen zit dit overleg voor.

3.2 Indien relevant, hoe en waarover vindt afstemming met beheerders van het Rijk (Zoals RWS, Pro-Rail, Staatsbosbeheer, Defensie, Rijksgebouwendienst) en/of over andere wel of niet vitaal en kwetsbare netwerken plaats?

De beheerders van het Rijk zijn via de risicodialogen betrokken door RBO Noord, waarin de werkregio Groningen/ Noord-Drenthe participeert. Staatsbosbeheer is betrokken bij de risicodialogen die vanuit de werkregio zijn georganiseerd.

4. Ondertekening

Bestuurlijke ondertekening door ten minste 50% van de partijen binnen de werkregio die deze aanvraag indient. Indien de provincie of waterschap niet binnen de werkregio voorkomen dient formele steunbetuiging georganiseerd te worden door een 'Letter of Support'. De provincie of waterschap spreekt daarmee goedkeuring uit over dit voorstel maar hoeft daar geen actief onderdeel van te zijn.

Organisatie	Naam en functie ondertekenaar	Datum	Handtekening
Kassier: Provincie Groningen	Johan Hamster, gedeputeerde		Zie bijlage.
Provincie Drenthe	Willemien Meeuwissen, gedeputeerde		Idem.
Gemeente Westerkwartier	Be Schollema, wethouder		Idem.
Gemeente Eemsdelta	Hans Ronde, wethouder		Idem.
Gemeente Midden-Groningen	Erik Drenth, wethouder		Idem.
Gemeente Westerwolde	Henk van der Groot, wethouder		Idem.
Gemeente Stadskanaal	Ingrid Sterenborg-Kooij, wethouder		Idem.
Gemeente Assen	Martin Rasker, wethouder		Idem.

Gemeente Aa en Hunze	Nynke Houwing, wethouder		Idem.
Waterschap Hunze & Aa's	Anja Woortman, DB lid		Idem.
Waterschap Noorderzijlvest	Herman Beerda, DB lid		Idem.
Gemeente Veendam	Bert Wierenga, wethouder		Idem.

Bijlage 1 Omschrijving projecten

B1. Geef een omschrijving van het project. Geef daarbij specifiek aan welk deel van het project klimaatmaatregelen betreffen.

Project 1: Landspoelen, Gieten (Gemeente Aa en Hunze)

De gemeente Aa en Hunze wil aan de Landspoelen in Gieten, in verband met wateroverlast bij regenbuien de woningen afkoppelen. Waterberging zal plaatsvinden in het openbaar gebied. Er wordt centraal een wadi gerealiseerd. Regenwater zal gebergd worden, naar schatting 400 m³ water. De werkzaamheden starten in 2026 en zijn afgerond in 2027.

Dankzij de impulsregeling DPRA kan deze maatregel eerder naar voren worden gebracht. Daarnaast helpt de impulsregeling bijdrage om de maatregel uit te voeren zoals de gemeente het oorspronkelijk voor ogen had, inclusief vergroening.

Project 2: Nieuwe Diep, Nieuwe Diep (Gemeente Aa en Hunze)

De Gemeente Aa en Hunze wil aan de Nieuwe Diep in Nieuwe Diep woningen afkoppelen, dit in verband met wateroverlast. Waterberging zal voor een groot deel in de bodem worden gerealiseerd en voor een klein deel worden afgevoerd naar bestaande bergingsvijvers. Naar schatting 1.200 m³ water kan worden geborgen. Wateroverlast wordt verholpen en regenwater wordt lokaal geborgen. Tevens wordt de waterkwaliteit van de bestaande vijvers verbeterd. De werkzaamheden starten in 2025 en zijn afgerond in 2025.

Dankzij de impulsregeling DPRA kan deze maatregel eerder naar voren worden gebracht. Daarnaast helpt de impulsregeling bijdrage om de maatregel uit te voeren zoals de gemeente het oorspronkelijk voor ogen had, inclusief vergroening.

Project 3: Sodemorsenweg, Gasselte (Gemeente Aa en Hunze)

De Gemeente Aa en Hunze wil de afvoercapaciteit vergroten. Hierbij verbetert de afvoer van water vanaf de westzijde van de N34 richting Gasselte en Kostvliet. Door verbetering van het watersysteem zullen er minder overstromingen plaatsvinden. Hierdoor blijven de bestaande wegen goed, er zal minder schade ontstaan in de wegconstructie. Hierdoor blijven de wegen langer in goede staat. Als koppelkans bij het verbeteren van de waterafvoer van het gebied aan de westzijde van de N34 (ca. 30 ha), kunnen wegen en openbaar gebied behouden blijven (ca. 10 ha). De werkzaamheden starten in 2025 en zijn afgerond in 2026.

Dankzij de impulsregeling DPRA kan deze maatregel eerder naar voren worden gebracht. Daarnaast helpt de impulsregeling bijdrage om de maatregel uit te voeren zoals de gemeente het oorspronkelijk voor ogen had, inclusief vergroening.

Project 4: Schildersbuurt, Assen-oost (Gemeente Assen)

De Gemeente Assen wil in de Schildersbuurt (Assen Oost) nieuwbouw afkoppelen in combinatie met ontstening van de openbare ruimte, en het aanleggen van parkeerplaatsen van grasbeton. Deze ingreep draagt bij aan het vasthouden van water. Bijkomende koppelkansen zijn afname van hitte en verbetering van de leefomgeving door meer groen. De huidige wegverharding is circa 4.500 m² en wordt teruggebracht naar 3.500 m². De werkzaamheden starten begin 2024 en zijn in 2027 afgerond.

Project 5: Zilverschoonstraat (Gemeente Assen)

De Gemeente Assen wil aan de Zilverschoonstraat (Assen Oost) nieuwbouw afkoppelen in combinatie met het aanleggen van een regenwaterstelsel en het vertragen van regenwater door aanleg van wadi's. Bijkomende koppelkansen zijn afname van hitte en verbetering van de leefomgeving door meer groen. De wadi's zijn gezamenlijk circa 600 m². De werkzaamheden starten begin 2024 en zijn in 2027 afgerond.

Project 6: Kloostergaarde, Kloosterveen (Gemeente Assen)

De Gemeente Assen wil aan de Kloostergaarde (Kloosterveen) een verhard schoolplein omzetten naar een openbare ontmoetingsruimte met veel groen. Het gebied wordt dus ontsteend en zal met deze maatregel water vasthouden. Bijkomend effect is dat de hitteoverlast wordt tegengegaan. De huidige verharding is circa 5.500 m² en met deze maatregel wordt dit teruggebracht naar 3.500 m². De werkzaamheden starten begin 2024 en zijn in 2027 afgerond.

Project 7: Prinses Irenestraat, centrum (Gemeente Assen)

De Gemeente Assen wil aan de Prinses Irenestraat (Centrum van Assen) het schoolgebouw Zonnebloemlocatie slopen en vervolgens op die plek een openbare ontmoetingsplek voor de buurt maken. Het gebied wordt hiermee ontsteend, de huidige verharding van circa 1.500 m² wordt teruggebracht naar 750 m². Het gebied wordt dus ontsteend en zal met deze maatregel water vasthouden. Bijkomend effect is dat de hitteoverlast wordt tegengegaan. De werkzaamheden starten begin 2024 en zijn afgerond in 2027.

Project 8: Schoolstraat, Kloosterveen (Gemeente Assen)

De Gemeente Assen wil aan de Schoolstraat (Kloosterveen) een bestaand speelplein aanpassen en herinrichten. Het gebied wordt hiermee ontsteend, de huidige verharding van circa 1.350 m² wordt teruggebracht naar 1.000 m². Het gebied wordt dus ontsteend en zal met deze maatregel water vasthouden. Bijkomend effect is dat de hitteoverlast wordt tegengegaan. De werkzaamheden starten begin 2024 en zijn afgerond in 2027.

Project 9: Uitbreiding fase II Kloosterakker, Kloosterveen (Gemeente Assen)

De Gemeente Assen wil aan de Kloosterveen (vervolg van Kloosterakker fase I) water vasthouden door middel van wadi's en sloten in de openbare ruimte. De bodem wordt daarmee een spons. De aanleg oppervlakte aan wadi's en greppels is 1.500 m². Bijkomend effect is dat de hitteoverlast wordt tegengegaan. De werkzaamheden starten begin 2024 en zijn afgerond in 2027.

Project 10: Einthovenstraat/Nobellaan kruising, Molenbuurt (Gemeente Assen)

De Gemeente Assen wil aan de Einthovenstraat/Nobellaan kruising (Molenbuurt) op de hoek een herinrichting maken. De inrit wordt aangepast. Stroombanen dienen aan weerszijden worden afgevangen en op regenwaterstelsel worden gezet. Stroomopwaarts van de inritconstructie wordt circa 2.000 m² aan wegverharding vervangen. De totale berging in kubieke meters moet nader worden bepaald. De werkzaamheden starten begin 2024 en zijn afgerond in 2027.

Project 11: Maria in Campislaan/Selma Lagerloflaan kruising plus fietspad M.I. Campislaan (Gemeente Assen)

De Gemeente Assen wil aan de Campislaan/Selma Lagerloflaan een kruising maken plus een fietspad M.I. Campislaan (De Larijs) realiseren. Afdeling verkeer legt op hoek Maria in Campislaan/Selma Lagerloflaan een rotonde of verhoogde kruising aan. Stroombanen dienen aan weerszijden worden afgevangen en op regenwaterstelsel worden gezet. Stroomopwaarts van kruispunt circa 14 hectare. Kuubs berging nader te bepalen. De werkzaamheden starten in 2024 en zijn afgerond eind 2027.

Project 12: Nobellaan/Troelstralaan kruising, Molenbuurt (Gemeente Assen)

De Gemeente Assen wil aan de Nobellaan/Troelstralaan een kruising aanpassen (Molenbuurt/De Larijs). Afdeling verkeer legt op hoek Nobellaan en Troelstralaan een rotonde of verhoogde kruising aan. Stroombanen dienen aan weerszijden worden afgevangen en op regenwaterstelsel worden gezet. Stroomopwaarts van kruispunt circa 26,5 hectare. Kuubs berging nader te bepalen. De werkzaamheden starten in 2024 en zijn afgerond uiterlijk eind 2027.

Project 13: Thorbeckelaan/Molenstraat kruising, Molenbuurt (Gemeente Assen)

De Gemeente Assen wil aan de Thorbeckelaan/Molenstraat een kruising aanpassen (Molenbuurt/Noorderpark). Afdeling verkeer legt op de hoek Thorbeckelaan en Molenstraat inritconstructies (tweemaal) aan. Stroombanen dienen aan weerszijden worden afgevangen en op regenwaterstelsel worden gezet. Stroomopwaarts van inritconstructie wordt circa 4.000 m² aan (weg)verharding vervangen. Kuubs berging nader te bepalen. De werkzaamheden starten in 2024 en zijn afgerond uiterlijk eind 2027.

Project 14: Groningerstraat/Smetanalaan kruising (Gemeente Assen)

De Gemeente Assen wil aan de Groningerstraat/Smetanalaan een kruising aanpassen (Noorderpark). Afdeling verkeer legt op hoek Groningerstraat en Smetanalaan inritconstructie aan. Stroombanen dienen aan weerszijden worden afgevangen en op regenwaterstelsel worden gezet. Stroomopwaarts van inritconstructie circa 2.000 m² aan (weg)verharding vervangen. Kuubs berging nader te bepalen. De werkzaamheden starten begin 202 en de realisatie is uiterlijk eind 2027.

Project 15: Park Oderstraat/Donaustraaf (Gemeente Assen)

De Gemeente Assen wil aan de Park Oderstraat/Donaustraaf (Pittelo) een parkje aan de zuidwestzijde van de wijk Pittelo herinrichten naar een plek voor Bewegen Ontmoeten Sporten en Spelen. Uit de WOLK-kaart blijken grasvelden onder te stromen bij heftige buien en vervolgen af te stromen naar elders. Dit wil de gemeente mitigeren met de aanleg van twee wadi's met drainage. Met deze aanleg wordt circa 200 m² water gebergd. De werkzaamheden starten begin 2024 en de realisatie is uiterlijk eind 2027.

Project 16: Zuidersingel, centrum (Gemeente Assen)

De Gemeente Assen wil aan de Zuidersingel (Centrum van Assen) een vlotterstuw realiseren bij het Drents Museum. Hiermee wordt de waterberging in de Zuidersingel (bij wateroverlast in Oud Assen Zuid) berggroot en reeds aanwezige bergingsmogelijkheden effectiever benut. Daarnaast is dit belangrijk voor het drooghouden van het Drents Museum. Met deze maatregel wordt water langer vastgehouden (620 m³ extra & 1720 m³ effectiever). De werkzaamheden starten begin 2024 en de realisatie is uiterlijk eind 2027.

Project 17: Landenbuurt fase I (Gemeente Eemsdelta)

De Gemeente Eemsdelta wil met het projecten Landenbuurt fase 1 in Delfzijl een grote nieuwe waterpartij toevoegen rondom nieuwe woningen. Hierbij wordt HWA afgekoppeld van het DWA stelsel. In het nieuwe plan wordt al het water hier naar de nieuwe waterpartij gevloeid. Met deze maatregel wordt water vastgehouden en gebergd, en de afvoercapaciteit vergroot. Daarnaast kan er een impuls ontstaan voor flora en fauna in deze omgeving en kan hittestress afnemen. Met deze maatregel wordt 5.371 m² water toegevoegd. De werkzaamheden starten in 2024 en zijn afgerond in 2025. Met de impuls gelden kan deze maatregel uitgevoerd worden, zonder de impulsregeling had de Gemeente Eemsdelta dit project niet kunnen uitvoeren in dit stadium.

Project 18: Noorsstraat (Gemeente Eemsdelta)

De Gemeente Eemsdelta wil met het project Noorsestraat in Delfzijl een nieuwe waterverbinding aanleggen die twee bestaande waterpartijen met elkaar verbindt, ten behoeve van doorstroming en

extra waterberging. Met deze maatregel kan water worden vastgehouden en gebergd, en wordt de afvoercapaciteit vergroot. Daarnaast kan er een impuls ontstaan voor flora en fauna in deze omgeving en kan hittestress afnemen. Met deze maatregel wordt 5.371 m² water toegevoegd. De werkzaamheden starten in 2024 en zijn gereed in 2025. Met de impuls gelden is de capaciteit groter, zonder impuls gelden zou deze kleiner zijn.

Project 19: Herontwikkeling voormalig ziekenhuisterrein, Delfzijl (Gemeente Eemsdelta)

De Gemeente Eemsdelta wil met het project Herontwikkeling voormalig ziekenhuisterrein Park Delfzicht een klimaatadaptieve woonwijk realiseren van 135 woningen. Hierbij komen klimaatadaptieve maatregelen van pas. De gemeente wil het hemelwater via aanleg van wadi's op het oppervlaktewater lozen. Met deze ingreep wordt water vastgehouden en de afvoercapaciteit vergroot. In totaal wordt 2.230 m² waterberging gerealiseerd. De werkzaamheden starten in 2024 en zijn begin 2026 afgerond. Zonder de impuls gelden DPRA zou de totale capaciteit lager zijn.

Project 20: Kwaliteitsimpuls gemeentelijke stuwen (Gemeente Eemsdelta)

De Gemeente Eemsdelta wil een kwaliteitsimpuls geven aan bestaande stuwen in de gemeente. Deze stuwen worden aangepast. Water zal langer en in grotere hoeveelheden worden vastgehouden. Bijkomende koppelkansen zijn dat lokale hittestress kan verminderen en er wellicht een positief effect is voor flora en fauna. De verhoging van het volume waterberging is ca. 25% hoger, over een langdurige periode. Zonder de impuls gelden DPRA zou de impact kleiner zijn. De werkzaamheden starten begin 2025 en zijn in 2026 afgerond.

Project 21: Revitalisering Tuikwerderrakbos, Delfzijl (Gemeente Eemsdelta)

In Delfzijl wil de Gemeente Eemsdelta het Tuikwerderrakbos gaan revitaliseren. Door het plaatsen van stuwen en het vergroten van het natprofiel wordt water langer vastgehouden in het bosgebied. Bijkomende koppelkansen zijn eventuele positieve impact op lokale flora en fauna en het verminderen van hittestress. Zonder de impuls gelden DPRA zou er minder afvoercapaciteit mogelijk zijn. De werkzaamheden starten begin 2024 en zijn afgerond in 2025.

Project 22: Waterstructuurplan Groningen-zuid, Groningen (Waterschap Hunze & Aa's)

Waterschap Hunze & Aa's wil met het waterstructuurplan Groningen-Zuid wijken in de stad Groningen afkoppelen. Daarbij zal één nieuwemaal gebouwd worden ter vervanging van drie bestaande gemalen. Daarnaast zullen verschillende vijvers worden verdiept. De maatregelen dragen bij aan een betere waterbeheersing en efficiëntere benutting van de bergingscapaciteit. Eventuele koppelkansen zijn een verbetering van de biodiversiteit. In totaal wordt 40 ha waterbeheersing in stedelijk gebied en 30 ha in landelijk gebied verbeterd. De gemalcapaciteit wordt ca 30 m³ per minuut. Dankzij de impuls gelden kan sneller (0,5 tot 1 jaar) tot uitvoering worden overgegaan. De werkzaamheden starten in 2024 en zijn gerealiseerd in 2025.

Project 23: Meerstad Noord, Groningen (Waterschap Hunze & Aa's)

Waterschap Hunze & Aa's wil in het noorden van Meerstad een (nood)waterberging aanleggen. Het waterschap dient voor uitbreiding van de waterbergingscapaciteit een inlaat te realiseren en de berging wordt uitgebreid door het meer uit te breiden. De kans op overstromingen in het omliggende woongebied wordt hiermee verkleind. Dankzij de impuls gelden kan er meer (en ook sneller) m3 water worden gerealiseerd, te weten ca 40.000 m3 noodberging. De werkzaamheden starten begin 2024 en zijn afgerond in 2025.

Project 24: Aanpak Herenstraat, Sappemeer (Gemeente Midden-Groningen)

De Gemeente Midden-Groningen wil in Sappemeer een gemengd rioolstelsel aanpassen aan de Herenstraat. Bij een bui van 25 mm valt er in een half uur tijd veel water op straat en enkele woningen. Deze wateroverlast wil de gemeente tegengaan door de bouw van een gemaal met overstortput en wordt een gedeelte afgekoppeld door de aanleg van een RWA leiding. Met het gemaal vergroot de gemeente de afvoercapaciteit en wordt water op schoon verhard oppervlak afgekoppeld naar oppervlaktewater. Koppelkansen zijn het verbeteren van de volksgezondheid door het oplossen van wateroverlast. In totaal wordt 800 m2 verhard oppervlakte afgekoppeld. Hiervoor legt de gemeente een extra regenwaterrioolleiding aan van ca 100 m met een diameter van 315 mm. De capaciteit wordt vergroot door de aanleg van het gemaal. Dankzij de impulsreling kan deze maatregel naar voren worden getrokken en juist mede door extra financieringen kunnen er klimateffectieve maatregelen worden genomen. Het zorgt voor een versnelling van 5 maanden. De werkzaamheden starten in 2024 en zijn in 2025 afgerond.

Project 25: Aanpak Kerselpad, Muntendam (Gemeente Midden-Groningen)

De Gemeente Midden-Groningen wil in Muntendam aanpassingen maken aan de Kerselpad.

Bij een bui van 25 mm in half uur veel water op straat en enkele woningen - tuinen overlast water. De Kerselpad leggen we een regenwaterrioolleiding aan, hiermee vergroot de gemeente de afvoercapaciteit en wordt schoon verhard oppervlak afgekoppeld naar oppervlaktewater en deels waar mogelijk geïnfiltreerd. De gemeente zoekt daarbij naar een oplossing afvoeren naar het buitengebied. Hierbij moet de gemeente extra capaciteit aanbrengen in de profielen van de huidige watergangen. Dit moet nog nader uitgezocht worden samen met Waterschap Hunze & Aa's. Het riool wordt vervangen en heringericht. In totaal beslaat de maatregel uit 1.600 m2 afkoppelen en infiltreren c.q. bergen en vertraagd afvoeren en ruimte zoeken, vergroten berging in sloten. Hiervoor legt de gemeente een extra regenwaterrioolleiding aan van ca 250 m met een diameter variërend van 315 tot 400 mm. Daarnaast wordt het vuilwaterriool direct mee vervangen. Er wordt ruimte gezocht voor extra buffering water in de watergangen in het buitengebied moet nader onderzocht worden. Daarnaast helpt deze maatregel met het verbeteren van de waterkwaliteit, water vasthouden en vertraagd afvoeren, en het verbeteren van groen waardoor ook natuur en biodiversiteit een koppelkans kunnen worden. De maatregel start in 2024 en is uitgevoerd in 2025.

Project 26: Aanleg regenwaterrioolleiding Jacob van Ruydaelstraat, Hoogezand (Gemeente Midden-Groningen)

De Gemeente Midden-Groningen wil wateroverlast in Hoogezand tegengaan aan de Jacob van Ruydaelstraat. De wateroverlast treedt op bij verharde gebieden en nabij woningen. De verhard oppervlakte van de verharding wil de gemeente opvangen en afvoeren via een regenwater rioolleiding. De gemeente kijkt nog of er ruimte over is in de vorm van een wadi. In totaal beslaat de maatregel uit 2.600 m² afkoppelen en infiltreren c.q. bergen en vertraagd afvoeren en ruimte zoeken voor een wadi van 500 m². Hiervoor legt de gemeente een extra regenwaterrioolleiding aan van ca 260 m met een diameter variërend van 250 mm tot 400 mm. Er wordt ruimte gezocht voor extra buffering water met wadi 150 m² (ca 100 m³). Dankzij de impulsreling kan deze maatregel naar voren worden getrokken en juist mede door extra financieringen kunnen er klimaateffectieve maatregelen worden genomen (versnelling van 1 jaar). De maatregel start in 2024 en is uitgevoerd in 2025.

Project 27: Klimaatrobuuste inrichting boezemsysteem Groninger Maren (Waterschap Noorderzijlvest)

Waterschap Noorderzijlvest wil een klimaatrobuuste inrichting realiseren in het boezemsysteem Groninger Maren in Westerkwartier. Met deze maatregel wordt zowel droogte, wateroverlast als overstromingen aangepakt. De waterkwaliteit wordt verbeterd door een versterking/verhoging van de regionale boezemkeringen, in totaal 40 kilometer. Hiermee kan 200.000 m³ water worden vastgehouden. Een bijkomende koppelkans van deze natuurvriendelijke inrichting is verbetering van de biodiversiteit. In dit kader is deze maatregel ook goed voor de doelstellingen binnen de kaderrichtlijn water (KRW).

Oorspronkelijk zou het waterschap enkel een aantal kilometers regionale boezemkeringen verhogen. Door de bijdrage van deze DPRA impuls gelden kan het waterschap ook water vasthouden in het profiel (wateroverlast, droogte).

Project 28: Aanpak Dorpsstraat, Onstwedde (Gemeente Stadskanaal)

De Gemeente Stadskanaal gaat de Dorpsstraat in Onstwedde aanpakken, middels een BRP maatregel. De maatregel levert op dat de waterstand op de overlastlocatie ongeveer 7 centimeter wordt verlaagd. Dankzij de impuls gelden DPRA kan extra regenwater afvoercapaciteit van circa 160 liter per seconde worden gerealiseerd. De werkzaamheden starten in 2024 en zijn gerealiseerd in 2025.

Project 29: Aanpak Spijcklaan, Onstwedde (Gemeente Stadskanaal)

De Gemeente Stadskanaal gaat de Spijcklaan in Onstwedde aanpakken, middels een BRP maatregel. Schade aan kelders onder woningen wordt verminderd dan wel voorkomen. Dankzij de

impulsgelden DPRA kan extra regenwater afvoercapaciteit van circa 420 liter per seconde worden gerealiseerd. De werkzaamheden starten in 2024 en zijn gerealiseerd in 2025.

Project 30: Aanpak Ondersteveenweg, Mussel (Gemeente Stadskanaal)

De Gemeente Stadskanaal gaat de Ondersteveenweg in Mussel aanpakken, middels een BRP maatregel. De maatregel vermindert wateroverlast in de directe omgeving, en particuliere tuinen en rondom woningen. Het water stroomt met de maatregel af naar het landelijk gebied. Dankzij de impulsgelden DPRA kan extra regenwater afvoercapaciteit van circa 160 liter per seconde worden gerealiseerd. De werkzaamheden starten in 2024 en zijn gerealiseerd in 2025.

Project 31: Aanpak Handelsstraat/Poststraat, Stadskanaal (Gemeente Stadskanaal)

De Gemeente Stadskanaal gaat het fietspad bij de Handelsstraat/Poststraat in Stadskanaal aanpakken, middels een BRP maatregel. De maatregel levert op dat de lokale infiltratie en berging van hemelwater voor een gezonde voedingsbodem zorgt voor het groen. Met de reconstructie wordt een breder en veiliger fietspad gerealiseerd waarbij meer mensen worden gestimuleerd om de fiets te pakken in plaats van de auto. Met behulp van deze regeling wordt tegelijk lokale berging en infiltratie van hemelwater gerealiseerd om het groen nabij het fietspad te voeden. Deze maatregel heeft een potentieel van 750 kuub berging en infiltratie over de gehele lengte van het te reconstrueren fietspad. Meer groen en een gezonde levensstijl zijn koppelkansen. Dankzij de impulsgelden DPRA kan er meer kuub gebergd worden. De werkzaamheden starten in 2024 en zijn gerealiseerd in 2025.

Project 32: Herinrichting Hoofdweg Eelde/Paterswolde (Gemeente Tynaarlo)

Met de herinrichting van de Hoofdweg in Eelde/Paterswolde wil de Gemeente Tynaarlo een gemengd stelsel afkoppelen en een regenwaterriool aanleggen. Hiermee wordt de waterberging en de afvoercapaciteit in het gebied vergroot. Hagen en bomen worden aangeplant voor verder vasthouden van water. Er komt door deze maatregel minder overstort naar beekdalen en de waterkwaliteit wordt verbeterd, en wellicht de biodiversiteit ook. In totaal wordt 7,8 ha afgekoppeld. De werkzaamheden starten begin 2024 en zijn gerealiseerd in 2025. Dankzij de impulsgelden DPRA kan er meer worden afgekoppeld en kan de maatregel naar voren worden geschoven.

Project 33: Herinrichting Sorghvlietlaan/Ovonde, Veendam (Gemeente Veendam)

Met de herinrichting van de Sorghvlietlaan/Ovonde in Veendam wil de Gemeente Veendam duurzaam waterbeheer realiseren en de afvoercapaciteit vergroten middels het afkoppelen van regenwater. Deze maatregel wordt gemaakt in het kader van het Gemeentelijk Rioleringsplan. Dankzij de impulsgelden DPRA kan de afvoercapaciteit worden vergroot. In totaal gaat het om 6.000 m² water. De werkzaamheden starten eind 2023 en zijn afgerond in 2027.

Project 34: Herinrichting Jakob Bruggemalaan, Veendam (Gemeente Veendam)

Met de herinrichting van de Jakob Bruggemalaan in Veendam wil de Gemeente Veendam duurzaam waterbeheer realiseren en de afvoercapaciteit vergroten middels het afkoppelen van regenwater. Deze maatregel wordt gemaakt in het kader van het Gemeentelijk Rioleringsplan. Dankzij de impuls gelden DPRA kan de afvoercapaciteit worden vergroot. Vanuit bewoners zijn er meldingen geweest van wateroverlast. In totaal gaat het om 4.000 m² water. De werkzaamheden starten eind 2026 en zijn afgerond in 2027.

Project 35: Afkoppelen Pieter Bindervoetlaan, Zuidhorn (Gemeente Westerkwartier)

In Zuidhorn wil de Gemeente Westerkwartier een afkoppel maatregel uitvoeren in de Pieter Bindervoetlaan. Met deze maatregel wordt de afvoercapaciteit vergroot. De reden is dat het gebied nu gevoelig is voor wateroverlast. Er komt een diametervergroting met het afkoppelen en er wordt water gebergd in de nabije omgeving. De werkzaamheden gaan van start in 2025 en zijn ook in 2025 gerealiseerd. Bijkomend effect van deze maatregel is dat het naast wateroverlast ook hitte en droogte beperkt.

Project 36: Verbouw/nieuwbouw, Zuidhorn (Gemeente Westerkwartier)

Een nieuwe ruimtelijke inrichting gaan plaatsvinden met het nieuwe gemeentehuis in Zuidhorn. De omgeving van het huidige gemeentehuis gaat op de schop. De plannen zijn om bij nieuwbouw/verbouw van het gemeentekantoor een regenwateropslag te plaatsen om toiletten door te spoelen, planten water te geven en dergelijke. Dit systeem koppelen aan neerslagradar zodat de berging leeg gepompt wordt in de nabijgelegen vijver als er neerslag wordt verwacht. Tevens aanleg groen dak. Daarnaast wordt het parkeerterrein klimaatadaptief ingericht: waterbuffering komt in fundering en zonnepanelen worden geplaatst boven de parkeerplaatsen. Enerzijds komt er energieopwekking, maar ook schaduwwerking (verminderen hittestress is daarmee een koppelkans).

Totaal oppervlak van gebouw en parkeerplaats is 6.400 m². Dit is nu bestaande verharding en voert dus af of riool en deels waterpartijen in dorp. Door water te bergen in groen dak, wateropslag (voor toiletspoeling), en waterberging in fundering van parkeerplaats wordt de neerslag op deze 6.400 m² niet of minder afgewenteld op de omgeving. En (deels) nuttig hergebruikt (toiletspoeling, watergeven planten).

Project 37: HWA structuur, Ter Apel (Gemeente Westerwolde)

Met een nieuwe HWA structuur wil de Gemeente Westerwolde in Ter Apel water vasthouden, water bergen, en de afvoercapaciteit van het rioolsysteem vergroten. Deze maatregel wordt uitgevoerd om wateroverlast, en daarnaast droogte, te verminderen. De werkzaamheden starten in 2025 en zijn

afgerond in 2027. Dankzij de impuls gelden DPRA kan de Gemeente Westerwolde 0,5 ha extra water bergen.

Project 38: HWA afkoppelen, Wilmerskamp, Vlagtwedde (Gemeente Westerwolde)

Met een nieuwe HWA structuur wil de Gemeente Westerwolde aan de Wilmerskamp in Vlagtwedde water vasthouden, water bergen, en de afvoercapaciteit van het rioolsysteem vergroten. Deze maatregel wordt uitgevoerd om wateroverlast, en daarnaast droogte, te verminderen. De werkzaamheden starten in 2024 en zijn afgerond in 2026. Dankzij de impuls gelden DPRA kan de Gemeente Westerwolde 0,25 ha extra water bergen.

Project 39: HWA afkoppelen, Nederveen Capellestraat, Ter Apel (Gemeente Westerwolde)

Met een nieuwe HWA structuur wil de Gemeente Westerwolde aan de Nederveen/Capellestraat in Ter Apel water vasthouden, water bergen, en de afvoercapaciteit van het rioolsysteem vergroten. Deze maatregel wordt uitgevoerd om wateroverlast, en daarnaast droogte, te verminderen. De werkzaamheden starten in 2025 en zijn afgerond in 2026. Dankzij de impuls gelden DPRA kan de Gemeente Westerwolde 0,2 ha extra water bergen.

Project 40: Veenoxidatie maatregelen, Onnen (Waterschap Hunze & Aa's)

Nabij Onnen in de provincie Groningen wil Waterschap Hunze & Aa's, in samenwerking met de Provincie Groningen, veenoxidatie maatregelen treffen om water vast te houden en te bergen, en de afvoercapaciteit te vergroten. Deze maatregel draagt bij aan de klimaatdoelen van waterschap en provincie, te weten een 'robuuster watersysteem'. Dit is ook de opgave vanuit de veenweide strategie en ook één van de acties vanuit de regionale klimaatadaptatiestrategie en uitvoeringsagenda klimaatadaptatie van de werkregio Groningen/Noord-Drenthe.

De maatregel verkleint wateroverlast voor de bewoners in de omgeving en verkleint tevens de impact van droogte. Door het tegengaan van veenoxidatie wordt de waterkwaliteit verbeterd. De vertraagde afvoer van water kan ook een impuls geven aan biodiversiteit en natuur. Door wateroverlast tegen te gaan kan bovendien de volksgezondheid verbeteren. In totaal wordt 70 ha veenbehoud gerealiseerd en ca 20 mm opslag in het gebied via vernatting. De werkzaamheden starten in 2024 en zijn gerealiseerd in 2027.

Project 41: NNN inrichting in 4 polders (Provincie Groningen)

Met een herinrichting van vier polders ten zuiden van Groningen wil de Provincie Groningen de wateroverlast van de omgeving verkleinen. Het gaat om de polders Oosterland, Lappenvoort, Glimmerpolder, en Glimmermade. Het gebied gaat meer water vasthouden. Naast het tegengaan van wateroverlast in de omgeving draagt dit bij aan de waterkwaliteitsdoelen (vanuit de kaderrichtlijn water), en het tegengaan van verdroging en veenoxidatie. Het peilbeheer wordt

verhoogd in het bestaand bergingsgebied, namelijk 367 ha, door middel van het verminderen van peilvlakken. Het gebied wordt ingericht als natuurgebied, aansluitend bij de natuurnetwerk Nederland (NNN). De werkzaamheden starten in 2024 en zijn afgerond in 2025.

Project 42: Wijkontwikkeling noordwest Veendam (Gemeente Veendam)

Met het project "Wijkontwikkeling Noordwest Veendam" wil de Gemeente Veendam een bestaande wijk herinrichten. Hierbij zijn klimaatadaptieve ingrepen onderdeel van de herinrichting en de DPRA impuls gelden geven een extra impuls hieraan.

Ingebrachte investeringen hebben betrekking op de uitvoering vanaf 2024 t/m 2027. In samenwerking met aansluiting op de renovatie van sociale huurwoningen van woningcorporatie Acantus, die in het najaar van 2023 begint en 2026 is afgerond.

Het gaat om herinrichting van een 'groenblauwe ruggengraat' door de wijk die wijk overstijgend in verbinding staat met de vijfverpartijen en oude loop van veenbeek Oude Ae. Voor waterberging, zichtbare vertraagde afvoer, verbetering waterkwaliteit, vermindering hittestress, meer biodiversiteit en plekken voor spel, ontmoeting en bewustwording met water en groen. In samenhang met de geplande verduurzaming van de sociale huurwoningen met minder verharde tuinen, groene daken op bergingen, vertraagde zichtbare hemelwaterafvoer (HWA), hergebruik regenwater, opname van regenwater en vermindering hittestress door aanplant van bomen plus lagere vegetatie, isolerende maatregelen, lichtere dakbedekking, verbeteren ventilatie, groene gevels op kritieke plekken en plaatsen van zonnepanelen op daken (oogsten van zon in plaats van verzamelen van hitte).

Maatregelen bestaan uit:

- aanleg Wadi's, bovengrondse vertraagde afvoer en nieuwe bomen op lagere vegetatie in groenzone;
- vervanging/ verplaatsing parkeerplaatsen door groen;
- vertraagde hemelwaterafvoer en -berging H.J. Topstraat en Vredenburglaan;
- aanleg natuurvriendelijke oevers vijfverpartijen/ Oude Ae met meer waterberging en verbetering waterkwaliteit;
- bij de sociale huurwoningen afkoppelen HWA (hemel-/regenwaterafvoer) + plaatsing regenwaterschuttings en groene water bufferende daken op bergingen in combinatie met: ↓
- realisatie groene, gemeenschappelijke binnenterreinen, gericht op opname, vasthouden en vertraagde afvoer van regenwater en vermindering hittestress
- herprofilering/herinrichting H.J. Topstraat met aanplant bomen. Van autostraat naar buurt-/leefstraat met meer groen, bomen en waterdoorlatende/ bufferende verharding. Inspelend op meer vertraagde afvoer, tegengaan verdroging + vermindering hittestress.

Tegelijkertijd dragen de maatregelen ook bij aan andere maatschappelijke doelen, zoals:

- duurzaam stedelijk waterbeheer. Niet alleen op waterkwantiteit en -kwaliteit maar ook op bewustwording in water
- energietransitie naar CO2 neutraal
- circulariteit en natuurinclusief (ver)bouwen
- verbeteren verkeersveiligheid
- betaalbaar wonen voor sociale doelgroep
- versterken sociale cohesie/binding
- sociale activering van kwetsbare groepen mensen
- sport-/spel en ontmoeting
- duurzaam onderwijs

- fysieke en mentale gezondheid bewoners
- versterking identiteit en cultuurhistorie (o.a. relatie Oude Ae). De maatregelen dragen bij aan water vasthouden, vergroten afvoercapaciteit, ruimtelijke inrichting, water bergen, vermindering hittestress en droogte. De maatregelen zijn in oppervlakten in totaal 22 hectare.

Oppervlakte gebied 1e fase= 11 hectare
Oppervlakte gebied 2e fase = 11 hectare

Daarnaast hebben de maatregelen ook effect op waterkwantiteit en -kwaliteit voor watersysteem en stroomgebied Oude Ae ten noorden van de wijk (nog onderzoek in samenwerking met Waterschap Hunze en Aa's).

Project 43: Herinrichting benedenstrooms deel Peizerdiep (Waterschap Noorderzijlvest)

Waterschap Noorderzijlvest wil het benedenstroomse deel van het Peizerdiep gaan herinrichten. Vanuit de opgaven rondom het natuurnetwerk Nederland (NNN) en de kaderrichtlijn water (KRW) bestaat deze herinrichting uit waterberging en water vasthouden. Een bijkomend effect is dat de CO2 uitstoot en stikstofuitstoot kleiner gaat worden in het gebied. De voorbereiding van het inrichtingsplan is reeds gestart door Prolander. De aanbesteding en realisatie volgt in 2026. Bijkomende effecten van de waterberging en het vasthouden van water: Tegengaan veenoxidatie; verbeteren van de waterkwaliteit en kaderrichtlijn doelstellingen; herstel van het landschap, cultuurhistorie en recreatie; biodiversiteit.

In totaal gaat het om 15 hectare beekherstel en waterretentie/berging. Het exacte aantal ha's is in belangrijke mate afhankelijk van de te kiezen inrichtingsvariant. De grondposities bepalen in eerste instantie welke variant gekozen kan gaan worden. Wel wordt binnen de varianten gekeken of er extra waterberging gerealiseerd kan worden om de waterberging in de Onlanden te ontlasten. Deze opgave is boven op de eerdere opgave gekomen en wordt apart in kaart gebracht. De impuls gelden wil het waterschap hiervoor gebruiken. Dit is inderdaad dus wel een impuls aan de uitvoering van het project.

Project 44: Meer natuurlijke herinrichting Eelderdiepsysteem (Waterschap Noorderzijlvest)

Met een natuurlijke herinrichting van het Eelderdiepsysteem wil Waterschap Noorderzijlvest water vasthouden en wateroverlast in de bewoonde omgeving verminderen. Met de maatregel komt er meer variatie in de beek zelf en komt de hydro morfologie in een verbeterde toestand. De werkzaamheden starten in 2024 en zijn gerealiseerd in 2025.

Bijkomende positieve effecten van deze maatregel zijn: Vergroten van de zoetwaterbeschikbaarheid; het tegengaan van veenoxidatie; het verbeteren van de waterkwaliteit en KRW doelstellingen; een mogelijke toename in biodiversiteit; een herstel van landschap, cultuurhistorie, en recreatie.

Met deze maatregel wordt circa 40 hectare beekherstel en waterretentie/berging gerealiseerd. Het exacte aantal ha's is in belangrijke mate afhankelijk van inrichtingsvariant. Versnelling op extra meters beekherstel zijn dankzij de impulsregeling DPRA mogelijk. Met de impuls gelden wil Waterschap Noorderzijlvest extra klimaatadaptieve maatregelen uitvoeren langs de Stroetenloop op nog aan te kopen gronden door Het Drents Landschap. Deze aankoop is in een vergevorderd stadium. Voor de Runslot wil het waterschap extra water vasthouden. Deze inzet gaat verder dan

het eerste doel voor de KRW en bedoeld om minder afhankelijk te zijn van gebiedsvreemd water. Het draagt bij aan ecohydrologisch systeemherstel en aan klimaatadaptieve watersystemen.

Project 45: Aanpak Kop van Drenthe (Waterschap Noorderzijlvest)

Met het project "Aanpak Kop van Drenthe" wil Waterschap Noorderzijlvest water vasthouden. Sloten worden verontdiept, er komt peil gestuurde drainage, en stuwtjes om meer water de grond in te krijgen. De eerste maatregelen wil het waterschap begin 2024 realiseren. Daarmee lopen monitoring, plannen, vergunningen, realisatie als een continue loop de komende jaren continu naast elkaar. De start is begin 2024 met een doorlooptijd van 3 jaar (2024, 2025 en 2026).

Doelen die hiermee gehaald kunnen worden: Vergroten van de zoetwaterbeschikbaarheid; verbeteren van de waterkwaliteit en KRW doelstellingen; mogelijke toename in biodiversiteit; het vergroten van de zoetwatervoorraad grondwater.

Er komt +- 20 cm grondwaterstand verhoging = ca. 0,1 miljoen m³. Dankzij de impuls gelden DPRA komt er een versnelling op het verbeteren van de waterhuishouding in het gebied om zo bij te dragen aan systeemherstel. Met de impuls gelden kunnen extra maatregelen worden getroffen zoals het verontdiepen van sloten uit te voeren en extra stuwtjes te plaatsen om water vast te houden. Het levert daarmee een versnelling op aan de uitvoering om het gebied klimaatbestendig te maken. De kosten gaat het waterschap opsplitsen naar deelgebieden om de verschillende financieringsbronnen uiteen te houden.

Project 46: Holmers Halkenbroek (Provincie Drenthe)

De Provincie Drenthe wil het beekdal Holmers-Halkenbroek tussen de boswachterijen Hooghalen en Grolloo aanpakken. Een deel van het beekdal is in het verleden buiten de inrichting gehouden omdat de grond niet beschikbaar was. Inmiddels zijn alle percelen beschikbaar en kan de provincie het beekdal opnieuw inrichten. Hiermee kan de provincie nog meer water gaan bergen in de bovenloop van de Drentse Aa.

De provincies hebben bij de decentralisatie van het natuurbeleid met het Rijk afspraken gemaakt over de afronding van het NNN (13.600 hectare nieuwe natuur in Drenthe). Deze afspraken zijn vastgelegd in het Natuurfact 2013. Het opnieuw in te richten gebied is onderdeel van de nieuwe natuur opgave van het Natuurnetwerk Nederland (NNN).

Herinrichting van dit gebied draagt bij aan het langer water vasthouden hoger in het systeem. De Holmers is een van de brongebieden van de Drentse Aa. De herinrichting draagt bij aan een meer natuurlijke afvoer op de Drentse Aa en daarmee aan de KRW opgave voor het oppervlaktewaterlichaam Drentse Aa. Daarnaast draagt de herinrichting bij aan de droogtebestrijding van het Natura2000 gebied en is het onderdeel van de KRW grondwateropgave.

In totaal zal 40 ha worden ingericht als beekdal. De werkzaamheden starten in 2024 en zijn gerealiseerd in 2027.

Project 47: Verbeteren afwatering Aduarderdiep (Gemeente Westerkwartier)

In combinatie met rioolvervangingswerkzaamheden, en afkoppelen verhard oppervlak wil Gemeente Westerkwartier de Lindt in Aduard weer open graven. Hierdoor kan het water beter worden afgevoerd en neemt de beleving van water in het dorp toe. Deze ingreep vergroot niet alleen de afvoercapaciteit middels afkoppelen van 9.000 m² verhard oppervlak, maar bergt het ook water met de aanleg van de Lindt, ca 3.000 m² water. Daarnaast is een bijkomend effect dat de hittestress en droogte afnemen, en dat het open graven van de Lindt toerisme en recreatie kan bevorderen en het cultuurhistorische landschap en waterloop herstelt. De kwaliteit van de omgeving neemt toe.

Dankzij de impuls gelden DPRA kan de maatregel doorgang krijgen en kan er daadwerkelijk open water worden gerealiseerd in het dorp.

Project 48: Amerdiep, Ekerhaar (Provincie Drenthe)

Door de natuurlijke inrichting van het reeds aangekochte landbouwgronden wordt een deel van het watersysteem van de Drentse Aa hersteld. Water wordt vertraagd in de afvoer en de berging capaciteit van het beekdal ter plaatse vergroot. Dit verkleint de kans en de mate van wateroverlast benedenstrooms.

Hermeandering, herstel natuurlijk beeksysteem zal 70 ha bedragen. Doordat dit gebied geen onderdeel is van de nieuwe natuur opgave (natuurpact) van het NNN, zijn er geen financiële middelen beschikbaar voor de omvorming naar natuur. Door gebruikt te maken van de impuls gelden DPRA in combinatie met het Programma Natuur kan de provincie alsnog het beekdal inrichten. Het knelpunt wat hier al enkele decennia ligt lost de provincie versneld op. Hiermee kan de provincie meer water gaan bergen in de bovenloop van de Drentse Aa, wat ten gunste is van natuur, water en klimaat.

In 2024 wordt het inrichtingsplan uitgewerkt, in 2024/2025 komen de aanvragen voor vergunningen, en in 2025/2026 volgt de uitvoering en realisatie van de werkzaamheden.

Bijlage 2

Maatregelenoverzicht (Excel-bestand)

Zie afzonderlijke Excel-bestanden voor financiële toelichting plus type klimaatadaptieve maatregel (tegengaan wateroverlast, overstromingen, droogte).

Bijlage 3

BTW en BTW Compensatiefonds

Het Ministerie van IenW keert een nettobedrag uit aan de aanvrager en stort de BTW (procentueel overeenkomend met het BTW aandeel van kosten van de maatregelen) in het BTW compensatiefonds. Daar kunnen provincies en gemeenten de compensabele BTW terug vragen.

Indien sprake is van BTW dan maakt deze onderdeel uit van de kostenraming. Het is van belang dat de BTW afzonderlijk wordt gespecificeerd in deze kostenraming, waarbij duidelijk wordt gemaakt hoe het gemiddeld BTW-percentages is opgebouwd. Hierbij ligt het in de rede om te specificeren welke kosten zijn belast met 0%, 6% en 21% BTW of geheel zijn vrijgesteld van BTW.

De initiatiefnemer is verantwoordelijk voor het aanleveren van een deugdelijke BTW-raming. In beginsel wordt een dergelijke raming opgesteld door de initiatiefnemer.

Er is sprake van compensabele BTW wanneer:

- Het een overheids-/niet-ondernemerstaak betreft, waarbij niet in concurrentie kan worden getreden met marktpartijen;
- Aan de gemeente of provincie de BTW in rekening wordt gebracht;
- Aan de gemeente of provincie de prestatie wordt geleverd;
- Het géén verstrekking aan een individuele derde betreft, zoals bijvoorbeeld het geven van een televisie aan een bijstandsgerechtigde;
- Het géén kosten betreft die gebruikt zijn voor vrijgestelde prestaties, zoals zorg, schuldhulpverlening, onderwijs, verhuur, ed.

In alle overige gevallen is sprake van niet-compensabele BTW. Bijvoorbeeld:

- Wanneer de kosten door een waterschap worden betaald.
- Als een regio meebetaalt aan het aanleggen van een extra perron of asfalt op rijkswegen. Er is dan geen sprake van een belaste prestatie aan de regio;
- Verstrekken van subsidies in natura.

In het geval van niet-compensabele BTW is het BTW bedrag onderdeel van het bedrag dat direct aan de initiatiefnemer beschikbaar wordt gesteld.

Om over te kunnen gaan tot betaling zal duidelijk moeten zijn welk bedrag er direct wordt overgeheveld naar de desbetreffende decentrale overheid en welk bedrag er wordt afgestort in het BCF. De bijdrage van het Rijk wordt namelijk gesplitst in een deel compensabele BTW (welke wordt afgestort in het BCF) en het restant, die rechtstreeks aan de desbetreffende decentrale overheid wordt overgeheveld.

De afstorting in het BCF geschiedt op basis van een raming van de BTW. Doordat wordt gewerkt met een raming is er sprake van een bepaalde onzekerheidsfactor, waardoor het mogelijk is dat het feitelijke beroep op het BCF af kan wijken van de initiële afstorting. Er vindt echter geen nacalculatie plaats op basis van gerealiseerde BTW-kosten. Dit betekent dat de BTW-raming niet met terugwerkende kracht kan worden aangepast of herberekend.

Bijlage 4

Voorbeeldlijst maatregelen Impulsregeling klimaatadaptatie

De maatregelen waarvoor financiering toegekend kan worden dienen te voldoen aan de kaders van en de scope van het Deltafonds en DPRA. Dat betekent dat alleen maatregelen tegen wateroverlast, droogte of ter beperking van gevolgen van overstromingen, getroffen door overheden in het kader van hun waterbeheertaken in de openbare ruimte gesubsidieerd kunnen worden.

Om wateroverlast, droogte of de gevolgen van overstromingen te verminderen kunnen maatregelen getroffen worden in de volgende categorieën:

- Ruimtelijke inrichting
- Water vasthouden en benutten
- Water bergen (capaciteitsvergroting)
- Vergroten van de afvoercapaciteit

Onderstaande lijst bevat voorbeelden van dit type maatregelen.

Soort maatregel	droogte	wateroverlast	gevolg beperking
Inrichtingsmaatregelen			
Laagte aanbrengen in openbare ruimte		x	x
Slimme inrichting buitenruimte gericht op gebiedskenmerken	x	x	x
Beekherstel en/of herprofilering leggerwaterlopen	x		
Plaatsen stuwen detailwaterlopen			
Groenblauwe structuren	x	x	
Vasthouden en benutten			
Ontsteden verhard oppervlak	x	x	
Vergroening (met als doel water vasthouden)	x	x	
Infiltratievoorziening	x	x	
Hergebruik regenwater	x	x	
Onderwaterdrainage Waterconservering/vasthouden	x		
Flexibel grondwaterbeheer	x	x	
Vernatting	x		
Greppels afsluitbaar maken	x		x
Bergen			
Oppervlaktewater aanleggen	x	x	
Bufferzones rondom natuur/kwelgebieden	x		x
Duikers verhogen of verkleinen	x		
Bergingscapaciteit creëren		x	
waterberging vergroten		x	
Vergroten boezemcapaciteit		x	

Sloten verdiepen of afdammen	x	x	
Afvoercapaciteit vergroten			
Pomp(over)capaciteit vergroten (riool)		x	
Afvoercapaciteit van de riolering vergroten (bovennormatief)		x	
Peilbeheersing door stuw/dam	x	x	
Vergroten afvoercapaciteit van watersysteem		x	x